

**ДОБРОМ
НАГРІТЕ
СЕРЦЕ**

**ДОБРОМ
НАГРІТЕ
СЕРЦЕ**

До 80-ліття
Івана Бенедиктовича
БРОВКА

Київ — 1995

*Василь СКРИПКА,
професор, доктор філософії, м.Кривий Ріг*

МНОГАЯ ЛІТА БЕНЕДИКТИКАМУСУ!

З усього, що визначило мій потяг до спілкування з Іваном Бенедиктовичем Бровком, хочу найперше назвати — довір'я. У часи тоталітаризму, прислужництва, доносництва (серед науковців особливо), лукавства, продажности — то не дешиця. Воно якесь аж дивне це почуття — безоглядне, безсумнівне, щире, наче не зовнішнє, не від свідомості, а з глибин астральних.

Хотілося у собі зберегти людину! І зустрічі з Іваном Бенедиктовичем допомагають утриматись на людсько-му рівні. З бігом часу, на відстані оце усвідомив справжню вагу минувшини. Хай будуть благословенні і живі

в пам'яті хвилини спілкування з ним!

І побачив, і почув ювіляра вперше у клубі трамвайників, що на Лук'янівці, — він говорив зі сцени про Нечуя-Левицького. Це шістдесяті роки. Мене полонило, як рішуче познімав він усі ярлики з видатного класика. Це — виваженість міркувань, чіткість викладу, на мене, тоді вже кандидата наук, славіста, богеміста, що працював в інституті ім. М. Рильського, справило доти не пережите враження від сприйняття краси мовленого слова. Нас познайомила славна Оксана Мещко. Потім я не раз розчулено і тепло говорив про нього: «Бенедиктикамус» (лат. — той, що говорить красиво).

Дещо пізніше мені колеги розповіли, що з цією доповіддю Іван Бенедиктович виступав також і в Черкаському педінституті на науковій конференції, присвяченій пам'яті І. Нечуя-Левицького. Тоді його виступ, відвертий і аргументований, по-різному був сприйнятий організаторами конференції і слухачами. Буквально слідом за Іваном Бенедиктовичем виступив один із провідних учених інституту літератури АН України, щоб, як він сказав, дещо уточнити не зовсім класово виважені оцінки попереднього доповідача суперечливої постаті І. Нечуя-Левицького. Та слово — що горобець. Резонанс виступу Івана Бенедиктовича широко розійшовся.

Наші зустрічі опісля були часті, жваві, сприяла тому близькість помешкань: варто було перейти навкоси Ленінградську площу в Дарниці — і ти в гостях.

Ми і всі, хто до нас хилився, набрали наймення дисидентів. У часи люті Бенедиктович не був людиною зловорожою. Хотів би я ще побачити когось, хто стільки зробив добра соддержаві, хіба що — Микола Руденко.

Перше. Івану Бенедиктовичу персонально має завдячувати Москва (якось я вже писав про це в пресі), що вона вистояла у 1941-42 рр., адже військовою оперативністю офіцера І. Б. Бровка, командира дивізіону «катюш», позначені одні з перших залпів на захист Москви, а їх, «катюш», вороги таки боялися.

*З викладачем
Ніжинського
педінституту доцен-
том Лесею Коцюбою.
1964 р.*

Друге. Зразу ж після війни майор І. Б. Бровко був призначений у групу С. П. Корольова, всесвітньо відомого конструктора ракет, а восени 1945 р. разом з ним та іншими ракетчиками він відбув у Берлін, Прагу, Відень для вивчення і комплектування німецької ракети ФАУ-2. У жовтні 1947 р. з космодрому Капустін Яр була запущена перша балістична ракета в колишньому СРСР. Майор І. Б. Бровко, як командир стартового ракетного дивізіону, брав безпосередню участь у цьому запуску.

Та варто було Іванові Бенедиктовичу торкнутися української ідеї, нашого життя-буття, виступити на захист національної гідності, як усі його заслуги в очах «влада імущих» утратили будь-який сенс. Його, кандидата педагогічних наук, доцента, тут же було звільнено з роботи в Київському держуніверситеті, приклеєно ярлик «українського буржуазного націоналіста», а згодом поспішно усунуто і від лекцій з психології в Київському інституті культури. Власне, його спіткала та ж доля, що й Б. Антоненка-Давидовича, М. Руденка, М. Шестопада — ім'я ім'я леґіон. Це сталося в травні 1960 року. Так була започаткована перша сторінка славного шістдесятиництва.

Після однієї з поїздок до Москви за цензурним дозволом на брошуру про С. Корольова Іван Бенедиктович, зітхнувши, сказав: «Там я ще раз переконався, що Москва не поспішає визнавати за Україною інтелектуальних пріоритетів. Вирощувати хліб, добувати вугілля, посилати синів у «гарячі точки» — ото справа українців. Важко мені довелося відстоювати тезу про внесок України у розвиток космонавтики. І те не так, і Корольов «русский». А насправді ж то — українець».

Запам'ятав я в Бенедиктовичі дивовижний творчий хист. Якось ми їхали на природу. Мені було дуже легко на душі, і я затагнув скрабезну народну пісню «Буряки я копала». І коли прозвучали прикінцеві рядки:

*Отепер я, Маруся,
У Герої годжуся,*

Бенедиктович, що вправно вів машину і мені підспівував, якось хлоп'ячому стріпнув головою і продовжив сам:

*У Герої, в депутати (3 р.)
Буду в Кремлі засігати.*

Це прозвучало так природно, у такій злагоді з народним духом, що пісню вже варто друкувати з кінцівкою, складеною моїм другом. Мені в тому не зраджує чуття професіонала-фольклориста.

Вдячний долі, що мене звела колись із такою людиною!

16.12.1994.